

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 21. decembra 2011*

V zadevi C-72/11,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Oberlandesgericht Düsseldorf (Nemčija) z odločbo z dne 11. februarja 2011, ki je prispela na Sodišče 18. februarja 2011, v kazenskem postopku zoper

Mohsena Afrasiabija,

Behzada Sahabija,

Heinza Ulricha Kessla,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi K. Lenaerts (poročevalec), predsednik senata, J. Malenovský, E. Juhász, G. Arestis in T. von Danwitz, sodniki,

* Jezik postopka: nemščina.

generalni pravobranilec: Y. Bot,
sodni tajnik: K. Malacek, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 5. oktobra 2011,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof R. Griesbaum, S. Morweiser in S. Heine, zastopniki,
- za M. Afrasiabija K. Aminyan, odvetnik,
- za H. U. Kessler T. Elsner, odvetnik,
- za francosko vlado E. Ranaivoson, zastopnik,
- za italijansko vlado G. Palmieri, zastopnica, skupaj s P. Gentilijem, avvocato dello Stato,
- za Evropsko komisijo F. Erlbacher, M. Konstantinidis in T. Scharf, zastopniki,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 16. novembra 2011

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 7(3) in (4) Uredbe Sveta (ES) št. 423/2007 z dne 19. aprila 2007 o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL L 103, str. 1).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru kazenskega postopka zoper M. Afrasiabija, B. Sahabija in H.U. Kessla (v nadaljevanju skupaj: obdolženci), ki so obdolženi, da so kršili te določbe Uredbe št. 423/2007, ker so sodelovali pri dobavi in namestitvi keramične sintrirne peči iz Nemčije v Iran.

Pravni okvir

Mednarodno pravo

- 3 Zaradi pritiska na Islamsko republiko Iran, da bi ta ustavila jedrske dejavnosti, ki pomenijo nevarnost širjenja in razvoja sistemov za izstrelitev jedrskega orožja, je Varnostni svet Združenih narodov 23. decembra 2006 na podlagi člena 41 poglavja VII

Ustanovne listine Združenih narodov sprejel Resolucijo 1737 (2006), s katero so uvedeni nekateri omejevalni ukrepi proti tej državi.

4 V skladu s točkama 2 in 12 navedene resolucije je Varnostni svet Združenih narodov:

„2. V tem okviru *odločil*, da mora Iran takoj ustaviti jedrske dejavnosti, ki pomenijo nevarnost širjenja jedrskega orožja [...]

[...]

12. *Odločil*, da morajo vse države od sprejetja te resolucije dalje zamrzniti sredstva, finančno premoženje in gospodarske vire na svojih ozemljih, ki so v lasti ali pod nadzorom oseb ali subjektov, določenih v Prilogi, ter sredstva, finančno premoženje in gospodarske vire drugih oseb ali subjektov, za katere bosta Svet ali Odbor [za sankcije] ugotovila, da sodelujejo pri dejavnostih Irana, nevarnih z vidika širjenja jedrskega orožja, ali razvijanju izstrelitvenih sistemov jedrskega orožja, so z njimi neposredno povezani ali jih podpirajo, in oseb ali subjektov, ki delujejo v njihovem imenu ali po njihovih navodilih, ter subjektov, ki jih imajo v lasti ali jih nadzorujejo, tudi z nezakonitimi sredstvi [...], in poleg tega *odločil*, da morajo vse države svojim državljanom ali drugim osebam ali subjektom na svojem ozemlju preprečiti, da tem osebam ali subjektom dajo na voljo sredstva, finančno premoženje ali gospodarske vire ali da jim omogočijo uporabo teh sredstev, premoženja in virov v njihovo korist.“

Pravo Unije

Skupno stališče 2007/140/SZVP

- 5 Zaradi izvajanja Resolucije 1737 (2006) je Svet Evropske unije sprejel Skupno stališče 2007/140/SZVP z dne 27. februarja 2007 o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL L 61, str. 49).
- 6 V uvodnih izjavah 1 in 9 Skupnega stališča je navedeno:

„(1) Varnostni svet Združenih narodov je 23. decembra 2006 sprejel Resolucijo št. 1737 (2006) [...], s katero poziva Iran, naj brez odlašanja zaustavi nekatere dejavnosti, nevarne z vidika širjenja jedrskega orožja, in uvaja nekatere omejevalne ukrepe proti Iranu.

[...]

- (9) [Resolucija št.] 1737 (2006) poleg tega nalaga zamrznitev sredstev, drugega finančnega premoženja in gospodarskih virov, ki pripadajo osebam ali subjektom, za katere Varnostni svet ali Odbor [za sankcije] ugotovi, da sodelujejo v dejavnostih Irana, nevarnih z vidika širjenja jedrskega orožja, ali razvijanju izstrelitvenih sistemov jedrskega orožja, so z njimi neposredno povezani ali jih podpirajo, oziroma so v njihovi lasti, jih posedujejo ali neposredno ali posredno nadzirajo; isto velja za osebe ali subjekte, ki delujejo v njihovem imenu ali po njihovih

navodilih, in subjekte, ki jih imajo v lasti ali jih nadzorujejo, tudi z nezakonitimi sredstvi; nalaga tudi obveznost, da se tem osebam ali subjektom ne smejo dati na voljo nikakršna sredstva, finančno premoženje ali gospodarski viri, niti se ne smejo uporabljati v njihovo korist.“

- 7 Člen 5(2) navedenega Skupnega stališča določa:

„Osebam in subjektom iz odstavka 1 se posredno ali neposredno ne dajo na voljo ali v njihovo korist nobena sredstva ali gospodarski viri.“

Uredba št. 423/2007

- 8 Svet je na podlagi Skupnega stališča 2007/140/SZVD sprejel Uredbo št. 423/2007, ki je začela veljati 20. aprila 2007.
- 9 V uvodni izjavi 3 te uredbe je navedeno:

„[Omejevalni] ukrepi[, določeni v Skupnem stališču 2007/140/SZVP,] sodijo v okvir Pogodbe o ustanovitvi Evropske Skupnosti[,] zato je predvsem zaradi zagotovitve, da jih bodo gospodarski subjekti v vseh državah članicah enotno uporabljali, za njihovo izvajanje v okviru Skupnosti potrebna zakonodaja Skupnosti.“

10 Člen 1(i) te uredbe med drugim določa:

„Zgolj za namene te uredbe se uporabljajo naslednje opredelitve:

[...]

(i) „gospodarski viri“ pomenijo vse vrste sredstev, ki so opredmetena ali neopredmetena, premičnine ali nepremičnine, ki sicer niso sredstva, se jih pa lahko uporabi za pridobitev sredstev, blaga ali storitev“.

11 Člen 7 Uredbe št. 423/2007 v odstavkih 3 in 4 določa:

„3. Sredstva ali gospodarski viri niso neposredno ali posredno na voljo ali v korist fizičnim ali pravnim osebam, subjektom ali organom, navedenim v prilogah IV in V.

4. Prepovedano je zavestno in namerno sodelovanje pri dejavnostih, katerih namen ali učinek je neposredno ali posredno izogibanje ukrepom iz odstavkov 1, 2 in 3.“

12 Člen 12(2) te uredbe določa, da „[p]repovedi iz členov 5(1)(c) in 7(3) ne povzročijo nikakršne odgovornosti za zadevne fizične ali pravne osebe ali subjekte, če niso vedeli ali niso imeli utemeljenega razloga za sum, da bi njihovo ravnanje kršilo te prepovedi“.

- 13 V Prilogi II k Uredbi št. 423/2007 z naslovom „Blago in tehnologije iz člena 3“ so pod rubriko II.A2.005 navedene „[p]eči za toplotno obdelavo s kontrolirano atmosfero: peči, ki lahko delujejo pri temperaturah nad 400 °C“.
- 14 Med pravnimi osebami, subjekti in organi, opredeljenimi v naslovu A Priloge IV k tej uredbi, je v točki 10 navedena „Skupina Shahid Hemmat Industrial Group (SHIG)“ skupaj s temi navedbami: „Druge informacije: (a) podrejeni subjekt [AIO: Aerospace Industries Organisation] Organizacije za vesoljsko industrijo; (b) vključena v iranski program balističnih raket.“
- 15 Člen 16(1) te uredbe določa:

„Države članice določijo pravila o kaznih za kršitve te uredbe in sprejmejo ukrepe, potrebne za zagotovitev njihovega izvajanja. Predvidene kazni so učinkovite, sorazmerne in odvračilne.“

- 16 Svet je 23. aprila 2007 sprejel Skupno stališče 2007/246/SZVP o spremembi Skupnega stališča 2007/140/SZVP (UL L 106, str. 67). Nato je 5. junija 2007 sprejel Uredbo (ES) št. 618/2007 o spremembi Uredbe št. 423/2007 (UL L 143, str. 1). Z Uredbo št. 618/2007, ki je začela veljati 6. junija 2007, niso bile spremenjene določbe Uredbe št. 423/2007, ki so upoštevne za postopek za glavni stvari.
- 17 Svet je 26. julija 2010 sprejel Sklep 2010/413/SZVP o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Skupnega stališča 2007/140/SZVP (UL L 195, str. 39). Nato je 25. oktobra 2010 sprejel Uredbo (EU) št. 961/2010 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in

razveljavitvi Uredbe (ES) št. 423/2007 (UL L 281, str. 1). Uredba št. 961/2010, ki je začela veljati 27. oktobra 2010, v členu 16(3) in (4) določa prepovedi, ki so enake tistim iz člena 7(3) in (4) Uredbe št. 423/2007.

Nacionalno pravo

- ¹⁸ Za kršitve aktov Unije, kot je Uredba št. 423/2007, je mogoče naložiti kazenske sankcije na podlagi člena 34 nemškega zakona o zunanji trgovini (Außenwirtschaftsgesetz).

Dejansko stanje spora o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- ¹⁹ Kazenski postopek zoper obdolžence temelji na obtožnicah Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (v nadaljevanju: Generalbundesanwalt) z dne 19. marca in 27. julija 2010, ki vsebujeta spodnje navedbe o dejstvih.
- ²⁰ Islamska republika Iran si že vsaj od konca 90. let prejšnjega stoletja prizadeva za razvoj raket dolgega dometa, ki se lahko uporabijo kot nosilni sistemi za orožje za množično uničevanje. Za gradnjo raket so potrebne vakuumске sintrirne peči, ki omogočajo nanos ognjevezdržnih prevlek na usmerjevalne komponente in na njihove

bojne glave. Za iranski raketni program je pristojna organizacija AIO s svojimi podorganizacijami, med katere sodi skupina SHIG kot osrednji subjekt za nabavo.

- 21 M. Afrasiabi naj bi najpozneje spomladi leta 2004 od vodje tajne raziskovalne ustanove za proizvodnjo raket v Iranu prejel naročilo, naj za skupino SHIG kupi keramično sintrirno peč. Deloval naj bi kot direktor delniške družbe Emen Survey Engineering Co. Teheran (v nadaljevanju: Emen Survey), da bi opravil nakup za račun te družbe ter v korist skupine SHIG in iranske raketne industrije. Na neznan datum naj bi zaradi naročila vakuumske sintrirne peči vzpostavil stike z B. Sahabijem v Nemčiji, s katerim sta se že dolgo poznala, ker je imel B. Sahabi kot inženir potrebno tehnično znanje glede „keramičnega postopka“.
- 22 B. Sahabi, ki je več let poslovno sodeloval z H. U. Kesslom, direktorjem nemškega proizvodnega podjetja FCT Systeme GmbH (v nadaljevanju: FCT), je M. Afrasiabi napotil k njemu. Obdolženci naj bi se najpozneje spomladi 2004 dogovorili, da bo podjetje FCT družbi Emen Survey dobavilo vakuumsko sintrirno peč z opremo. B. Sahabi naj bi bil zadolžen za koordinacijo načrta v Nemčiji in za to, da je deloval kot posrednik med H. U. Kesslom in M. Afrasiabijem. Poleg tega naj bi jima svetoval pri osnutku pogodbe o dobavi in pri določitvi plačilnih pogojev.
- 23 H. U. Kessel je 20. julija 2006 pri nemškem zveznem uradu za gospodarstvo in nadzor nad izvozom (Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle, v nadaljevanju: BAFA) zaprosil za izvozno dovoljenje za dobavo sintrirne peči družbi Emen Survey. Najpozneje do tega datuma naj bi zvedel, da bo družba Emen Survey to peč uporabila za pečenje komponent za rakete, namenjenih končnemu uporabniku v iranskem raketnem programu. Te informacije naj bi uradu BAFA zamolčal, zaradi česar je ta podjetju FCT ob nepoznavanju teh informacij 16. januarja 2007 izdal odločbo, po kateri za izvoz peči ni bilo treba pridobiti dovoljenja (odločba „nič“).

- 24 Zaradi začetka veljavnosti Uredbe št. 423/2007, zlasti zaradi vključitve organizacije AIO in skupine SHIG med subjekte, navedene v prilogah IV in V k tej uredbi, in zaradi navedbe sintrirne peči v Prilogi II k tej uredbi, je odločba „nič“ urada BAFA prenehala veljati, o čemer je bil U.H. Kessel obveščen. U.H. Kessel in M. Afrasiabi naj bi vedela, da je bila družba Emen Survey, ki je bila končna uporabnica proizvedenih izdelkov, le krinka za oborožitveno organizacijo, ki ji je bilo z začetkom veljavnosti Uredbe št. 423/2007 prepovedano dobavljati material, primeren za izdelavo raket.
- 25 Podjetje FCT je peč družbi Emen Survey dobavilo 20. julija 2007. Marca 2008 je H.U. Kessel v skladu z dogovorom z M. Afrasiabijem v Teheran napotil dva tehnika, ki sta peč sestavila, nista pa namestila programske opreme, potrebne za njeno obratovanje.
- 26 Urad BAFA je 13. marca 2008 podjetje FCT obvestil, da je družba Emen Survey osumljena, da opravlja nabave za iranski raketni program. H.U. Kessel zato peči družbe Emen Survey ni usposobil za obratovanje. Tako se proizvodnja za skupino SHIG, ki jo je načrtoval M. Afrasiabi, ni začela.
- 27 Predložitveno sodišče, ki mora odločiti o uvedbi kazenskega postopka v glavni stvari, ima pomisleke glede razlage člena 7(3) in (4) Uredbe št. 423/2007.
- 28 Na prvem mestu, sprašuje se, ali je treba za gospodarski vir šteti, da je v smislu člena 7(3) Uredbe št. 423/2007 dan na voljo subjektu, navedenem v tej uredbi, če ta vir ostane pri tretji osebi, ki z virom namerava izdelovati predmete, ki naj bi se temu subjektu predali šele potem, ko bi bili izdelani.

- 29 Na drugem mestu, predložitveno sodišče se sprašuje, ali se prepoved izogibanja v smislu člena 7(4) Uredbe št. 423/2007 nanaša zgolj na ravnanja, ki se razlikujejo od kršitve pravila prepovedi dajanja na voljo, s katerimi se skuša formalno prikazati zakonitost ravnanja, ki ni v skladu s tem pravilom, ali pa, nasprotno, velja za vsa dejanja, katerih učinek ali namen je prepovedano „dajanje na voljo“.
- 30 V skladu s prvo razlago naj bi se znaki kršitve člena 7(3) Uredbe št. 423/2007 in kršitve člena 7(4) iste uredbe medsebojno izključevali. Druga razlaga bi po mnenju predložitvenega sodišča lahko po eni strani povzročila dvome v zvezi z načeli prava Unije v zvezi z določnostjo, predvidljivostjo in pravno varnostjo, po drugi strani pa bi bila lahko v nasprotju z besedilom te določbe.
- 31 Na tretjem mestu, predložitveno sodišče izraža pomisleke glede subjektivnega znaka, zajetega v izrazih „zavestno“ in „namerno“, ki sta uporabljena v členu 7(4) Uredbe št. 423/2007. Prvič, poudarja, da v nemškem kazenskem pravu element volje vselej predpostavlja vedenje, tako da pojem „zavestno“ v razmerju do pojma „namerno“ več ne bi imel samostojnega pomena. Tako bi bilo torej treba izogibanje kaznovati, če bi se izvajalo zavestno ali namerno.
- 32 Drugič, predložitveno sodišče se sprašuje, ali izraz „namerno“ pomeni „naklepno“, tako da se prepoved izogibanja nanaša le na ravnanja, za katera njihov storilec zgotovo ve, da je njihov namen ali učinek izogibanje prepovedim iz člena 7(3) Uredbe št. 423/2007, ali pa ta izraz širše zajema vsako ravnanje, katerega storilec dopušča in privoli v možnost, da je namenjeno ali da bo privedlo do izogibanja prepovedi dajanja na voljo. Glede tega naj bi angleška različica člena 7(4) Uredbe št. 423/2007 in nemška

različica člena 16(4) Uredbe št. 961/2010 potrjevali prvo razlago tega izraza, ker sta v njiju uporabljena pojma „intentionally“ in „absichtlich“, ki ju je mogoče prevesti kot „naklepno“.

- 33 Oberlandesgericht Düsseldorf je v teh okoliščinah prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali je za dajanje na voljo v smislu člena 7(3) Uredbe [...] št. 423/2007 potrebno, da lahko navedena oseba/subjekt gospodarski vir časovno neposredno uporabi za pridobitev sredstev ali storitev? Ali je treba člen 7(3) Uredbe [...] št. 423/2007 razlagati tako, da prepoved posrednega dajanja na voljo zajema dobavo in sestavo funkcionalnega gospodarskega vira, ki pa še ni pripravljen za uporabo (v obravnavanem primeru vakuumaska peč), tretji osebi v Iranu, ki namerava z njim pozneje izdelovati proizvode za pravno osebo, subjekt ali organ, naveden v prilogah IV in V k tej uredbi?

2. Ali je treba člen 7(4) Uredbe [...] št. 423/2007 razlagati tako, da je izogibanje lahko podano samo, če storilec svoje ravnanje formalno – vendar kljub temu le navidezno – prilagodi prepovedim, ki izhajajo iz člena 7, od (1) do (3), Uredbe [...] št. 423/2007, tako da tudi v primeru široke razlage zanj ni več mogoče uporabiti prepovedne določbe? Ali se znaki prepovedi izogibanja in prepovedi biti na voljo medsebojno izključujejo? Če je odgovor pritrdilen: ali lahko ravnanje, za katero se (še) ne bi uporabljala prepoved (posrednega) dajanja na voljo, kljub temu pomeni izogibanje v smislu člena 7(4) Uredbe [...] št. 423/2007?

Ali je člen 7(4) Uredbe [...] št. 423/2007 klavzula *catch-all*, ki lahko zajema vsako dejanje, katerega posledica je dajanje na voljo gospodarskega vira navedeni osebi ali subjektu?

3. Ali zahteva subjektivni znak ‚zavestnega in namernega‘ v členu 7(4) Uredbe [...] št. 423/2007 po eni strani pozitivno vedenje o namenu ali posledici izogibanja prepovedi dajanja na voljo, poleg tega pa še dodaten hoteni vidik, najmanj v tem smislu, da storilec vsekakor privoli v izogibanje prepovedi? Ali mora imeti storilec poseben namen izogniti se prepovedi, torej mora ravnati namerno?

Ali zavestna izognitev ni potrebna, temveč zadošča, da storilec šteje izognitev prepovedi zgolj za mogočo in vanjo privoli?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Uvodne ugotovitve

- ³⁴ Najprej je treba pojasniti, da člen 7 Uredbe št. 423/2007 v odstavkih 3 in 4, na katera se nanaša ta predlog za sprejetje predhodne odločbe, zajema dve različni prepovedi. V odstavku 3 je prepovedano neposredno ali posredno dajanje na voljo sredstev ali gospodarskih virov osebam, subjektom ali organom, navedenim v prilogah IV in V k tej uredbi, in dajanje teh sredstev ali virov v njihovo korist. Odstavek 4 pa vsebuje

prepoved zavestnega in namernega sodelovanja pri dejavnostih, katerih namen ali učinek je neposredno ali posredno izogibanje, med drugim, ukrepu prepovedi iz odstavka 3.

³⁵ Vsak od teh ukrepov ima lasten obseg, ker je lahko kršitev katerega od njiju samostojna podlaga, da se v skladu s členom 16(1) Uredbe št. 423/2007 naložijo sankcije, tudi kazenske, na podlagi veljavnega nacionalnega prava.

³⁶ Člen 12(2) Uredbe št. 423/2007, iz katerega izhaja subjektivni element odgovornosti, tudi kazenske, v primeru kršitve prepovedi iz člena 7(3) te uredbe, potrjuje, da zakonodajalec Unije nespoštovanje tega ukrepa dojema kot samostojno kršitev v primerjavi z nespoštovanjem, ki pomeni kršitev prepovedi, opredeljene v členu 7(4) te uredbe.

Prvo vprašanje

³⁷ Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali pojem „biti na voljo“ v smislu člena 7(3) Uredbe št. 423/2007 zahteva, da lahko oseba, subjekt ali organ iz prilog IV in V zadevni gospodarski vir, in sicer v postopku v glavni stvari vakuumsko sintrirno peč, takoj uporabi za pridobitev sredstev ali storitev, ali pa ta pojem zajema dobavo in namestitev takega vira v delujočem stanju, ki pa še ni pripravljen za

obratovanje, tretji osebi v Iranu, ki namerava z njim pozneje izdelovati proizvode za tako osebo, subjekt ali organ.

- 38 Najprej je treba navesti, da sintrirna peč, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, pomeni „sredstvo“ v smislu zelo široke opredelitve pojma „gospodarski vir“ iz člena 1(i) Uredbe št. 423/2007.
- 39 Po tem uvodnem pojasnilu je treba poudariti, da je prepoved iz člena 7(3) Uredbe št. 423/2007 opredeljena izrazito široko, kar dokazuje uporaba pojmov „neposredno ali posredno“ (glej po analogiji sodbi z dne 11. oktobra 2007 v zadevi Möllendorf in Möllendorf-Niehuus, C-117/06, ZOdl., str. I-8361, točka 50, in z dne 29. junija 2010 v zadevi E in F, C-550/09, ZOdl., str. I-6213, točka 66).
- 40 Poleg tega ima izraz „[biti] na voljo“ iz te določbe širok pomen in ne gre za posebno pravno opredelitev, ampak vključuje vsa dejanja, ki jih je treba izvršiti, da bi oseba pridobila pravico do razpolaganja z zadevnim sredstvom (glej po analogiji zgoraj navedeni sodbi Möllendorf in Möllendorf-Niehuus, točka 51, in E in F, točka 67).
- 41 Generalbundesanwalt, francoska in italijanska vlada ter Evropska komisija trdijo, da je treba v teh okoliščinah šteti, da dejanja, ki izvirajo iz države članice in so namenjena dobavi in sestavi sredstva, kakršno je to iz postopka v glavni stvari, za tretjo osebo v Iranu, in dejanja, ki so med drugim povezana s pripravo in sledenjem dobavi ali sestavi tega sredstva in tudi z organizacijo stikov med zadevnimi osebami, lahko spadajo pod pojem „dajati na voljo“ v smislu člena 7(3) Uredbe št. 423/2007.

42 Predložitveno sodišče v vprašanju navaja položaj, ko bi moral biti gospodarski vir, kot je sintrirna peč, dobavljen in nameščen v Iranu v funkcionalnem stanju, vendar še nepripravljen za uporabo.

43 Glede tega je treba poudariti, da Uredba št. 423/2007 v skladu z svojo uvodno izjavo 3 zagotavlja izvajanje Skupnega stališča 2007/140/SZVP, ki je bilo sprejeto, da bi se v Evropski uniji uresničevali cilji Resolucije 1737 (2006), in je tako namenjena izva-
janju te resolucije (glej po analogiji zgoraj navedeni sodbi Möllendorf in Möllendorf-Niehuus, točka 54, in E in F, točka 72). Zato je treba za razlago navedene uredbe upoštevati besedilo in namen te resolucije.

44 Iz besedila Resolucije 1737 (2006), zlasti njenih točk 2 in 12, in iz Skupnega stališča 2007/140/SZVP, zlasti njegovih uvodnih izjav 1 in 9, je brez dvoma razvidno, da so omejevalni ukrepi proti Islamski republiki Iran preventivni v smislu, da se želi z njimi preprečiti „nevarnost širjenja“ jedrskega orožja v tej državi. V skladu s splošno sistematiko in ciljem mednarodne ureditve in ureditve Unije, katere del je člen 7(3) Uredbe št. 423/2007, je treba obstoj take nevarnosti presojati glede na trenutek, ko so bila zadevna dejanja storjena.

45 Ob upoštevanju predvsem preventivne narave omejevalnih ukrepov, ki so bili sprejeti proti Islamski republiki Iran, je pojem „gospodarski viri“ za namen Uredbe št. 423/2007 opredeljen v členu 1(i) te uredbe in se nanaša na vse sredstva, ki sicer niso sredstva, ki „se jih [...] lahko uporabi“ med drugim za pridobitev sredstev, ki lahko pripomorejo k širjenju jedrskega orožja v Iranu.

- 46 Tako je očitno, da upoštevno merilo za uporabo tega pojma, zlasti v okviru prepovedi iz člena 7(3) Uredbe št. 423/2007, izhaja iz možnosti, da bo zadevno sredstvo uporabljeno za pridobitev sredstev, blaga ali storitev, ki lahko pripomorejo k širjenju jedrskega orožja v Iranu, za boj proti kateremu so namenjeni Resolucija 1737 (2006), Skupno stališče 2007/140/SZVP in Uredba št. 423/2007.
- 47 Ob upoštevanju dejstva, da sredstvo v smislu člena 1(i) Uredbe št. 423/2007 v položaju, kot je ta v postopku v glavni stvari, samo po sebi pomeni nevarnost, da bo zlorabljeno za podpiranje širjenja jedrskega orožja v Iranu (glej po analogiji sodbo z dne 29. aprila 2010 v zadevi M in drugi, C-340/08, ZOdl., str. I-3913, točka 57, in zgoraj navedeno sodbo E in F, točka 77), za uporabo člena 7(3) torej ni nujno, da je tako sredstvo pripravljeno za uporabo takoj, ko je opravljeno zadevno dejanje.
- 48 Gospodarski vir, ki ga pomeni sintrirna peč, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, tako zlasti za uporabo člena 7(3) Uredbe št. 423/2007 ustreza možnosti uporabe za proizvodnjo komponent jedrskih raket in torej prispeva k širjenju jedrskega orožja v Iranu, in to ne glede na dejstvo, da takoj po dobavi in namestitvi, ki sta bili opravljeni, ni operativen.
- 49 Zato na podlagi same okoliščine, da taka peč, ko je bila nameščena v Iranu, še ni bila pripravljena za uporabo, ni mogoče izključiti obstoja dajanja na voljo gospodarskega vira v smislu povezanih določb člena 1(i) in 7(3) Uredbe št. 423/2007.
- 50 Kot je izrecno razvidno iz drugega dela prvega vprašanja predložitvenega sodišča, se to sodišče osredotoči na pojem „posrednega“ dajanja na voljo gospodarskega vira v smislu člena 7(3) Uredbe št. 423/2007. V skladu z navedbami v predložitveni odločbi je tako osredotočanje pojasnjeno s tem, da je bila sintrirna peč iz postopka v glavni

stvari dobavljena in nameščena pri družbi Emen Survey, ki jo je v času nastanka dejanskega stanja vodil M. Afrasiabi. Čeprav imena te osebe v prilogah IV in V k tej uredbi ni, je iz obtožnic Generalbundesanwalt vseeno razvidno, da je ta oseba delovala v korist skupine SHIG, ki je subjekt, naveden pod naslovom A, točka 10, Priloge IV k tej uredbi, in je nameravala s to pečjo pozneje proizvajati komponente jedrskih raket za ta subjekt.

- 51 Glede tega je treba navesti, da so v uvodni izjavi 9 Skupnega stališča 2007/140/SZVP, katerega izvajanje se želi zagotoviti z Uredbo št. 423/2007, tako kot v točki 12 Resolucije 1737 (2006) navedeni pogoji, ki poleg oseb ali subjektov, za katere Varnostni svet Združenih narodov ali Odbor za sankcije ugotovita, da sodelujejo pri širjenju jedrskega orožja v Iranu tako, da so z njim neposredno povezani ali ga podpirajo, upravičujejo vpis drugih oseb ali subjektov. Med temi pogoji je dejstvo, da zadevna oseba ali subjekt deluje v imenu, pod nadzorom ali po navodilih osebe ali subjekta, ki ga označita Varnostni svet Združenih narodov ali Odbor za sankcije.
- 52 Ti pogoji so primerni tudi za presojo, ali dobava gospodarskega vira osebi ali subjektu, ki nista navedena v prilogah IV in V k Uredbi št. 423/2007, pomeni „posredno“ dajanje na voljo v smislu člena 7(3) te uredbe osebi ali subjektu, ki sta v teh prilogah navedena, da bi bilo mogoče uporabiti prepoved iz te določbe in sankcije, ki jih veljavno nacionalno pravo določa za nespoštovanje te prepovedi.
- 53 Zato, če je – kar mora preveriti predložitveno sodišče – M. Afrasiabi v postopku v glavni stvari deloval v imenu, pod nadzorom ali po navodilih skupine SHIG in je nameraval zadevno sredstvo uporabljati v njeno korist, bi navedeno sodišče lahko upravičeno sklepalo, da je bil gospodarski vir posredno dan na voljo v smislu člena 7(3) Uredbe št. 423/2007.

- 54 Pojasniti je treba še, prvič, da je treba – zaradi cilja, ki .mu sledi Uredba št. 423/2007, in nujnosti zagotovitve polnega učinka te uredbe pri boju proti širjenju jedrskega orožja v Iranu – s prepovedjo iz člena 7(3) te uredbe zajeti vse osebe, vpletene v dejanja, ki so prepovedana s to določbo.
- 55 Drugič, poudariti je treba, da člen 12(2) Uredbe št. 423/2007 ne določa „nikakršne“ odgovornosti, posledično tudi kazenske, za osebe, ki niso vedele ali niso imele utemeljenega razloga za sum, da s svojim ravnanjem kršijo prepoved dajanja na voljo iz člena 7(3) te uredbe.
- 56 Zato mora glede na okoliščine primera predložitveno sodišče za vsakega od obdolžencev presoditi, ali so ob izpolnitvi dejanj v postopku v glavni stvari vedeli ali bi morali imeti vsaj utemeljen razlog za sum, da so ta dejanja v nasprotju s tako prepovedjo.
- 57 Glede na navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 7(3) Uredbe št. 423/2007 razlagati tako, da prepoved posrednega dajanja na voljo gospodarskega vira v smislu člena 1(i) te uredbe vključuje dejanja v povezavi z dobavo in namestitvijo sintrirne peči v funkcionalnem stanju, ki pa še ni pripravljena za uporabo, v Iranu v korist tretje osebe, ki – s tem, da deluje v imenu, pod nadzorom ali po navodilih osebe, subjekta ali organa, navedenega v prilogah IV in V k tej uredbi – namerava to peč uporabljati v korist te osebe, subjekta ali organa za proizvodnjo blaga, ki lahko prispeva k širjenju jedrskega orožja v tej državi.

Drugo in tretje vprašanje

- ⁵⁸ Predložitveno sodišče z drugim in tretjim vprašanjem, ki ju je treba preučiti skupaj, prosi za razlago člena 7(4) Uredbe št. 423/2007. Natančneje, izvedeti želi, prvič, ali se znaki kršitve člena 7(3) te uredbe in znaki kršitve člena 7(4) medsebojno izključujejo, tako da za dejanje lahko velja prepoved izogibanja iz zadnjenavedene določbe le, če se zanj zaradi formalnosti te določbe prepoved, navedena v tem členu 7(3), ne uporablja, ali, nasprotno, ta prepoved izogibanja velja za vsa dejanja, katerih posledica je dajanje na voljo gospodarskega vira osebi, subjektu ali organu iz te uredbe.
- ⁵⁹ Drugič, predložitveno sodišče želi prejeti pojasnila glede pojmov „zavestno“ in „namerno“, ki sta uporabljena v členu 7(4) Uredbe št. 423/2007.
- ⁶⁰ Glede tega je treba na prvem mestu navesti, da želi zakonodajalec Unije s tem, da v členu 7(4) Uredbe št. 423/2007 omenja dejavnosti, katerih namen ali posledica je neposredno ali posredno „izogibanje“ – med drugim – prepovedi iz odstavka 3 tega člena 7, izpostaviti dejavnosti, katerih namen ali posledica je omogočiti avtorju teh dejavnosti, da se izogne uporabi tega ukrepa prepovedi (glej po analogiji sodb z dne 3. decembra 1974 v zadevi Van Binsbergen, 33/74, Recueil, str. 1299, točka 13; z dne 10. januarja 1985 v zadevi Association des Centres distributeurs Leclerc in Thouars Distribution, 229/83, Recueil, str. 1, točka 27, in z dne 5. oktobra 1994 v zadevi TV10, C-23/93, Recueil, str. I-4795, točka 21). Take dejavnosti se razlikujejo od dejanj, ki so formalna kršitev prepovedi dajanja na voljo iz odstavka 3.

- ⁶¹ Zgolj taka razlaga, po kateri se člen 7(4) Uredbe št. 423/2007 nanaša na dejavnosti, ki jih ni mogoče razumeti kot dejanja dajanja na voljo, prepovedana s členom 7(3) te uredbe, lahko prvi določbi zagotovi polni učinek in samostojni obseg glede na drugo določbo v okviru boja proti širjenju jedrskega orožja v Iranu.
- ⁶² Kot v bistvu trdijo Generalbundesanwalt, francoska in italijanska vlada ter Komisija, je treba prepoved iz člena 7(4) Uredbe št. 423/2007 razumeti tako, da zajema dejavnosti, za katere je na podlagi objektivnih elementov očitno, da so pod formalnostjo, zaradi katere ne izpolnjujejo znakov kršitve člena 7(3) te uredbe (glej po analogiji sodbi z dne 14. decembra 2000 v zadevi Emsland-Stärke, C-110/99, Recueil, str. I-11569, točka 52, in z dne 21. februarja 2006 v zadevi Halifax in drugi, C-255/02, ZOdl., str. I-1609, točki 74 in 75), vseeno same zase ali zaradi svoje morebitne povezave z drugimi dejavnostmi namenjene ali je njihova posledica, neposredno ali posredno, neuporaba prepovedi, določene v členu 7(3).
- ⁶³ Kar zadeva, na drugem mestu, subjektivni element sodelovanja iz člena 7(4) Uredbe št. 423/2007, je treba, prvič, poudariti, tako kot sta to storili italijanska vlada in Komisija, da v skladu z ustaljeno sodno prakso med drugim iz zahteve po enotni uporabi prava Unije izhaja, da je treba izraze iz določbe prava Unije, ki se za opredelitev smisla in obsega ne sklicuje posebej na pravo držav članic, navadno razlagati samostojno in enotno v celotni Uniji (glej sodbo z dne 18. oktobra 2011 v zadevi Brüstle, C-34/10, ZOdl., str. I-9821, točka 25 in navedena sodna praksa).
- ⁶⁴ Drugič, kot navajata italijanska vlada in Komisija, uporaba veznika „in“ v navedeni določbi brez dvoma potrjuje kumulativnost elementov, ki ustrezata izrazoma „zavestno“ oziroma „namerno“.

- ⁶⁵ Tretjič, ob upoštevanju razlik, na katere opozarja predložitveno sodišče, med jezikovnimi različicami člena 7(4) Uredbe št. 423/2007, od katerih nekatere, kot ugotavlja generalni pravobranilec v točki 80 sklepnih predlogov, namesto izraza „namerno“ vsebujejo izraz „namenoma“ ali „naklepno“, je treba zaradi zagotovitve enotne razlage te določbe to podati ob upoštevanju splošne sistematike in namena ureditve, katere del je ta določba (glej zgoraj navedeno sodbo M in drugi, točki 44 in 49).
- ⁶⁶ Izraza „zavestno“ in „namerno“ za namen člena 7(4) Uredbe št. 423/2007 po eni strani sporočata element vednosti, po drugi strani pa element volje.
- ⁶⁷ Kumulativna elementa vednosti in volje sta izpolnjena, če oseba, ki sodeluje pri dejavnosti iz člena 7(4) Uredbe št. 423/2007, namerno sledi cilju ali posledici neposrednega ali posrednega izogibanja v zvezi z njo. Ta elementa sta izpolnjena tudi, če zadevna oseba ve, da bi njeno sodelovanje pri tej dejavnosti lahko pripeljalo do takega cilja ali takih posledic, in v to možnost privoli.
- ⁶⁸ Glede na zgoraj navedeno je treba na drugo in tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 7(4) Uredbe št. 423/2007 razlagati tako, da:
- zajema dejavnosti, ki imajo ob formalnosti, zaradi katere ne izpolnjujejo znakov kršitve člena 7(3) te uredbe, kljub temu za cilj ali posledico neposredno ali posredno izogibanje prepovedi iz zadnjenavedene določbe;

- izraza „zavestno“ in „namerno“ zajemata kumulativna elementa vednosti in volje, ki sta izpolnjena, če oseba, ki sodeluje pri dejavnosti s takim ciljem ali tako posledico, tega namerno sledi ali vsaj ve, da bi to sodelovanje lahko pripeljalo do takega cilja ali take posledice, in v to možnost privoli.

Stroški

- ⁶⁹ Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

1. Člen 7(3) Uredbe Sveta (ES) št. 423/2007 z dne 19. aprila 2007 o omejevalnih ukrepih proti Iranu je treba razlagati tako, da prepoved posrednega dajanja na voljo gospodarskega vira v smislu člena 1(i) te uredbe vključuje dejanja v povezavi z dobavo in namestitvijo sintirne peči v funkcionalnem stanju, ki pa še ni pripravljena za uporabo, v Iranu v korist tretje osebe, ki – s tem, da deluje v imenu, pod nadzorom ali po navodilih osebe, subjekta ali organa, navedenega v prilogah IV in V k tej uredbi – namerava to peč uporabljati v korist te osebe, subjekta ali organa za proizvodnjo blaga, ki lahko prispeva k širjenju jedrskega orožja v tej državi.

2. Člen 7(4) Uredbe št. 423/2007 je treba razlagati tako, da:

- **zajema dejavnosti, ki imajo ob formalnosti, zaradi katere ne izpolnjujejo znakov kršitve člena 7(3) te uredbe, kljub temu za cilj ali posledico neposredno ali posredno izogibanje prepovedi iz zadnjenavedene določbe;**
- **izraza „zavestno“ in „namerno“ zajemata kumulativna elementa vednosti in volje, ki sta izpolnjena, če oseba, ki sodeluje pri dejavnosti s takim ciljem ali tako posledico, tega namerno sledi ali vsaj ve, da bi to sodelovanje lahko pripeljalo do takega cilja ali take posledice, in v to možnost privoli.**

Podpisi